

нішнього походження. Також унаочнюються принципи і концепти, логіка навчальної дисципліни, встановлюється варіативність параметрів і їх вплив на опанування дисципліни.

Поліпшується якість керування процесом засвоєння навчальної дисципліни, спостерігається більш повна реалізація потенціальних можливостей того, хто навчається, керованою стає самостійна робота студента. Врешті-решт росте продуктивність праці викладача і студента на фоні інтенсифікації навчання, що немало важливо в умовах скорочення числа навчальних годин. Вдається більш якісно проводити індивідуальну роботу студентів, сповна використовувати кваліфікацію викладача, сягаючи педагогічної майстерності. Відбувається органічне і раціональне поєднання з традиційними формами навчання, не втрачаючи спадковості.

Варто зазначити можливість збору статистичної інформації щодо якості засвоєння знань та її статистичного аналізу, що сприяє ефективному контролю та передбачуваності навчального процесу.

### *Література*

1. *Нустратуллин В. К.* Неравновесная экономика: дайджест: Монография. — М.: Компания Спутник, 2006. — 186 с.
2. *Енциклопедія кібернетики: У 2-х т.* — К.: Голов. ред. Укр. Рад. Енциклопедії, 1973.

*Вітлінський В. В.*, професор, завдувач кафедри,  
*Великоіваненко Г. І.*, доц., *Стрельченко І. І.*,  
кафедра економіко-математичних методів

### **«ЧИ МОЖНА ПРОГНОЗУВАТИ КУРС ВАЛЮТ?» — ДІЛОВА ГРА ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ «ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА» ТА «ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ СИСТЕМИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ»**

У загальному випадку ділову гру визначають як метод діяльності у навчанні, що імітує ту чи іншу практичну ситуацію, та один із засобів активізації творчого потенціалу й розвитку здібностей студентів [1]. Для формування у майбутніх фахівців потрібних професійних якостей ділова гра може бути більш ефективною, аніж деякі традиційні компоненти лекції чи семінару.

Принциповою особливістю ділової гри «Чи можна прогнозувати курс валют?» є її проблемно-ситуативний характер, через вирішення конкретних професійних завдань та пошук правильних варіантів їх виконання відбувається включення майбутніх фахівців у сферу їхньої професійної діяльності.

Проведення ділової гри передбачає попереднє визначення її обов'язкових елементів:

1. Об'єкт імітації: діяльність експертів-аналітиків з прогнозування валютних курсів.

2. Мета гри: сформувати, розвинути й поглибити професійні навички з прогнозування соціально-економічних процесів, уміння використовувати в процесі професійної діяльності сучасних інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень, виявити фонові знання, їх міжпредметні зв'язки, сприяти вихованню у студентів таких рис, як активність, самостійність, відповідальність.

3. Завдання гри: виявити рівень здобутих професійних та фонових знань, сприяти їх розвитку та закріпленню, формування на основі набутого реального практичного досвіду та пережитих почуттів своєї власної професійної зацікавленості та впевненості, удосконалити навички вербального і невербального спілкування, роботи в групі.

4. Розподіл ролей: команда експертів, що використовують, класичні методи прогнозування валютних курсів; команда експертів, що використовують сучасні методи прогнозування валютних курсів; команда експертів, що поєднують для прогнозування динаміки валютних курсів застосування сучасних та класичних методів; ведучі гри, що формують динаміку валютного курсу; журі.

5. Правила гри: на початку команди отримують можливість сформувати валютний портфель із визначеного набору грошових одиниць у різних пропорціях. Фінансові можливості команди обмежені однаковими початковим віртуальним стартовим капіталом у гривневому еквіваленті. Протягом гри команда має можливість змінювати структуру валютного портфелю відповідно до рішення, прийнятого нею на основі обраних методів прогнозування. Водночас журі фіксує зміну вартості активів у відповідності до фактичного курсу валюти, який періодично оголошується ведучими. Для прогнозування динаміки валютного курсу студенти використовують інструментарій систем підтримки прийняття рішень, що характеризує різні підходи до моделювання, зокрема, спеціально розроблений програмний комплекс, який ре-

алізує прогнозування валютного курсу на основі інструментарію інтегральних рівнянь [2].

6. Система ігрових оцінок: оцінку діяльності команд-експертів здійснює журі шляхом підсумовування проміжних приростів вартості валютного портфелю кожної команди-учасниці.

### *Література*

1. *Лазарєв М. О.* Основи педагогічної творчості: Навчальний посібник / М. О. Лазарєв. — Суми: ВВП «Мрія», 1995. — 212 с.

2. *Стрельченко І. І.* Комп'ютерне моделювання динаміки валютного курсу на базі інтегральних рівнянь / Інна Іллівна Стрельченко // Економіка: проблеми теорії та практики. — Дніпропетровський національний університет. — 2008. — Т. 3, вип. 240. — С. 741—748.

*Вітлінський В. В.*, д-р екон. наук,  
професор, завідувач кафедри,  
*Долінський Л. Б.*, канд. екон. наук, доцент, докторант,  
кафедра економіко-математичних методів

### **ФУНКЦІОНУВАННЯ СТУДЕНТСЬКОГО НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО СЕМІНАРУ З ФІНАНСОВОГО МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗНАННЄВИХ ТА ПРАКТИЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ СТУДЕНТІВ**

Серед вибіркових дисциплін кафедри економіко-математичних методів найбільшим попитом у студентів КНЕУ користуються «Фінансова математика» та «Ризикологія», які успішно викладаються на факультетах Інформаційних систем і технологій, Фінансовому, Кредитно-банківському та Обліковому факультетах. На наш погляд, цей факт значною мірою пояснюється, з одного боку, професійно-прикладним спрямуванням вказаних дисциплін, а з іншого — фундаментальністю питань, що розглядаються в цих навчальних курсах.

Можна стверджувати, що на сьогодні прикладні задачі моделювання системних характеристик фінансово-економічних систем в умовах ринкової невизначеності стають надзвичайно актуальними не лише в академічних колах. Важливість цих питань починають усвідомлювати й професійні учасники фінансового ринку, які, в свою чергу, формують попит на фахівців-аналітиків, здатних займатися моделюванням.